

Barnkonsekvensanalys

Detaljplan för Prästgårdet, Dp 1976,
del av Skädduga 12:1, 12:6-12:8 samt
Skultuna Prästgård 1:1 och 1:57,
Skultuna

2024-04-16

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Bakgrund	3
Syfte och mål	3
Metod	5
Inventering	6
Utveckling, lek och rörelse	6
Sammanhållen stad och mobilitet	7
Hälsa och säkerhet	8
Medskick och målkonflikter	8
Konsekvensanalys.....	8
Utveckling, lek och rörelse	8
Sammanhållen stad och mobilitet	9
Hälsa och säkerhet	9
Slutsatser – prövning av barnets bästa.....	9
Referenser	10

Inledning

En barnkonsekvensanalys berör alla barn och unga under 18 år. De utgör en femtedel av Sveriges befolkning som inte har rösträtt, inte körkort och är beroende av vuxnas engagemang och arbete för att ha bra livsvillkor.

Barn och unga har rätt att vara delaktiga och lyfta frågor i stadsutvecklingen.

Bakgrund

Planområdet är i dag obebyggt och består av jordbruksmark med tre åkerholmar. Området närmast är ett spår av hur samhället byggdes ut under 1960- och 1970-talen då orten förändrade karaktär och närheten till Västerås blev viktigare. Områdets välplanerade gator med bakgårdar separerade från trafiken och bebyggelsens enhetliga utformning gatuvis är viktiga för upplevelsen av miljön.

Bostadsbeståndet i Skultuna består i dagsläget främst av småhus och flerbostadshus. Det är främst äganderätter och hyresrätter som framkommer med en mindre del bostadsrätter.

Skultuna har tidigare varit en egen kommun och är numera Västerås enda kommunedel. Kommundelen består av Skultuna samt bland annat Munga, Romfartuna, Svanå och Haraker. Tillsammans upptar detta område ungefär en fjärdedel av Västerås kommuns yta och cirka 5 800 personer bor här. Av de 5 800 personerna är cirka 830 personer under 18 år och befolkningsprognosen redovisar att det inte kommer förändras markant.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostäder i form av enbostadshus, rad-, par- och/eller kedjehus, som passar väl in med området och omgivningen i sin utformning och storlek.

Syfte och mål

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att ta fram ett underlag för utformning av detaljplanen utifrån barnets bästa. Syftet är också att beskriva och utvärdera konsekvenserna av detaljplaneförslaget för de barn som berörs. Målet är att säkerställa välgrundade beslut med välgrundade avvägningar mellan barnets bästa och andra förutsättningar och intressen. Artiklarna 2, 3, 6, 12, och 31 i barnkonventionen är vägledande för barnkonsekvensanalysens metod och innehåll.

2 ALLA BARN SKA HA SAMMA RÄTTIGHETER

Alla barn ska ha tillgång till goda livsmiljöer, oavsett var de bor och går i förskola eller skola. Alla barn ska också ha jämlika förutsättningar att dela med sig av sina erfarenheter och uttrycka sina synpunkter.

3 BARNETS BÄSTA SKA BEDÖMAS OCH VÄGAS MOT ANDRA INTRESSEN

Barnkonventionens rättigheter, relevant forskning, och kunskap om det berörda området ska ligga till grund för en bedömning av hur området utformas och används på bästa sätt för barn. Andra intressen ska identifieras och vägas mot barnets bästa.

6 ALLA BARN HAR RÄTT TILL LIV OCH UTVECKLING

Den fysiska miljön kan bidra till barns liv och utveckling genom att säkerställa att förskolor och skolor får det utrymme som behövs för att skapa goda lärmiljöer, samt att det finns miljöer som är säkra och tillgängliga så att barn kan använda dem självständigt.

12 ALLA BARN HAR RÄTT ATT KOMMA TILL TALS

Alla barn har rätt att komma till tals genom att lämna synpunkter under samråd och granskning, samt genom deltagande i de dialoger som anordnas under framtagandet av en detaljplan. Detta innebär att information och kommunikationskanaler kan behöva anpassas för att barn ska kunna ta del av informationen och göra sina röster hörda.

31 ALLA BARN HAR RÄTT TILL LEK, VILA OCH FRITID

Detaljplanen bör säkerställa att det finns utrymme för miljöer där barn kan spendera sin fritid, både miljöer där de kan stimuleras till lek och miljöer där de kan finna vila. Det kan exempelvis vara bostadsgårdar, grönområden, lekplatser och sportplatser.

Metod

Barnkonsekvensanalysen består av två delar. Den första delen är en inventering av nuläget i området. Inventeringen har tagits fram efter planuppdrag, men innan detaljplaneförslaget togs fram. I den andra delen görs en konsekvensanalys av detaljplaneförslaget. Konsekvensanalysen gjordes av samrådsförslaget inför beslut om samråd.

Metoden som har använts är en tidig dialog följt av en undersökning av statistik. En områdesanalys som tagits fram för Skultuna tidigare har också använts som stöd.

Avgränsning

Barnkonsekvensanalysen avgränsas geografiskt till detaljplaneområdet och närliggande områden. Fokus ligger på hur området används och hur detaljplaneförslaget kan påverka de barn som vistas i området. Som barn räknas alla från 0 till 18 år. De barn som kan vara berörda av planförslaget är de barn som bor i närheten, de som går på en skola eller förskola i närområdet, de som kommer att gå på skolan, samt de barn som kommer att bo i de nya bostäderna.

Barnkonsekvensanalysen avgränsas till tre teman: *"Utveckling, lek och rörelse"*, *"Sammanhållen stad och mobilitet"*, och *"Hälsa och säkerhet"*. Dessa har identifierats som teman där en detaljplan kan påverka barns livsmiljöer utifrån de artiklar som är vägledande för barnkonsekvensanalysen.

Informationsutskick för tidig dialog har avgränsats till närliggande områden. Information om samråd har skickats till berörda sakägare. Informationen har också spridits på Facebook, med hjälp av personer som är verksamma i området.

Barnkonsekvensanalysen berör endast konsekvenserna av att detaljplanen genomförs. Konsekvenser av andra förvaltnings eller avdelningars beslut kommer inte att tas upp i denna barnkonsekvensanalys, då de inte är en direkt följd av detaljplanen.

Inventering

I inventeringen görs en genomgång av vad som utmärker området och hur området används idag. Inventeringen ska bidra med kunskap om vad i området som bidrar till, och vad som eventuellt motverkar, en god livsmiljö för barn. Denna kunskap ligger sedan till grund för avvägningar i utformningen av detaljplaneförslaget.

Utveckling, lek och rörelse

Genom att en detaljplan skapar förutsättningar för goda lärmiljöer som stärker barnens utveckling kan den bidra till att uppfylla artikel 6 i barnkonventionen. För barns utveckling och välmående är det också viktigt att uppfylla artikel 31 som anger att alla barn har rätt till lek, vila och fritid. För att uppnå detta krävs ett samspel mellan olika miljöer, som exempelvis bostäder, förskolor, skolor, gårdar, parker och grönområden. För att detaljplanen ska bidra till detta är det viktigt att den säkerställer att det finns plats för olika aktiviteter.

Inom planområdet finns ingen offentlig service. Närmaste förskola ligger cirka 400 meter från planområdet och närmaste skola ligger cirka 800 meter från planområdet. Inom planområdena finns både park och natur att tillgå för de tillkommande nya boendena lika så för övriga Skultuna. Naturen inom planområdet blir tillgänglig i samband med utbyggnad av området då det idag är svårt att nå på grund av åkern. Precis utanför planområdet i nordvästra hörnet finns en lekplats och norr om planområdet finns en aktivitetsyta, som enligt den tidiga dialogen, används frekvent av Skultunaborna.

Boverket rekommenderar att barn och vuxna ska ha tillgång till grönområden inom 300 meter från bostaden. Detta uppfylls i detaljplanen.

Forskningen visar att det är viktigt att förse staden med många olika typer av gröna miljöer som lockar barn till att vistas utomhus (Faskunger, 2007). Även om Boverket rekommenderar 300 meter till närmaste grönområde, säger forskning att gröna platser används mer frekvent om de ligger inom 200 meter från bostaden.

Inom en kilometer från planområdet finns ett torg med offentlig plats och kommersiell service. Boendemiljöerna i Skultuna är varierade och det finns tillgång till olika bostäder och boendemiljöer.

De tillkommande bostäderna kommer att utformas med tillräckligt stor friyta oavsett om det blir inom områdena för enbostadshus eller småhusområdet. Utnyttjandegraden på bebyggelse har begränsats för att kunna uppnå lämplig friytstorlek.

Enligt PBL ska det finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse både i bostadsområden och på tomter med lokaler för fritidshem, förskola, skola (8 kap. 9-11 § § PBL).

I Skultuna finns lokaler för föreningar och fritidsaktiviteter. I närområdet till planområdet finns olika typer av platser för lek och fritid. De uppfyller behovet för barn i olika åldrar, kön och funktionsvariationer. Ett promenadstråk finns och en tydlig trafikseparering råder i närliggande bostadsområden.

Forskningen visar att barn har ett behov av att utforska staden *“i det offentliga rummet upplever de stadens variation av det sociala och kulturella livet och dessa utrymmen utgör en värdefull kontrast till de kontrollerade och reglerade platserna för barn och verkar som observationsplatser för barn att se hur världen fungerar. Det lär barnen om samhället de lever i och möjliggör för dem att möta andra som såväl liknar som skiljer sig från dem själva”* (Faskunger 2007). Barn vill leka överallt i staden inte bara på lekplatser.

Sammanhållen stad och mobilitet

Goda förutsättningar för barns självständiga mobilitet är av stor vikt för barnets utveckling (artikel 6) och barnets möjlighet till en aktiv fritid. En sammanhållen stad ökar barnets möjlighet att röra sig och ta del av hela stadens utbud.

Kollektivtrafik finns att tillgå cirka 700 meter från planområdet. Det finns en god tillgång till gång- och cykelvägar. Trafiksäkerheten på de kommunala gatorna uppfyller sitt syfte och trafikflödet är begränsat i det tillkommande området.

Som Gummesson (2005) anger så är trafik den största orsaken till att både barn och föräldrar känner otrygghet i stadsrummet. Barn använder hela sin närmiljö och därför är det krav att trafikmiljön utformas säkert.

Forskning har visat att när en väg uppfattas som socialt otrygg kan barn i stället välja en annan väg. Det menar ändå inte att den andra vägen är mer trafiksäker (Berglund & Nordin, 2010).c

För att komma till förskola eller skola finns det goda möjligheter att gå eller cykla då planområdet ligger under en kilometer från närmast offentlig service anpassad för barn. Kopplingar till omkringliggande områden är god och en lämplig trafikseparering råder i de befintliga bostadsområdena. Planområdet kommer att ha tillräckligt breda gator för att kunna kombinera olika trafikslag. Gång och cykel är att prioritera.

Hälsa och säkerhet

Barns hälsa är extra känsliga för påverkan från buller, föroreningar och klimat. För att barn ska kunna leva och utvecklas (artikel 6) är en viktig förutsättning att de miljöer som barn vistas i inte utsätter dem för hälsorisker. Det är också viktigt att miljöerna möjliggör fysisk aktivitet för att barnen ska kunna ha en god hälsa.

En friyta bör inte vara bullerstörd, barnen är mer känsliga för buller än vuxna. Bedömning av ljudkvalitén bör göras utifrån avstånd och påverkan från stora vägar, miljöstörande verksamhet med mera. Åtgärder som kan minska buller är till exempel begränsning av trafiken och hastigheten samt genom tystare vägbeläggningar. Som Boverket (2011) anger *”För höga bullernivåer kan till viss del styras genom gestaltning av den fysiska miljön. Vegetation har begränsad inverkan på ljudnivån, men skolbyggnaden kan användas som bullerskärm. Ljudnivån kan också minskas genom att bullerplank sätts upp”*.

Inom planområdet finns ingen bullerpåverkan och inte heller inom de platser där barn kan tänkas vistas inom planområdet.

Enligt forskningen *”har barns rörelsefrihet minskat under de senaste decennierna på grund av olika hinder i samhället; bland annat av långa avstånd till destinationer, hög trafikvolym och höga hastigheter på motorfordon samt otrygga skolvägar”*. (Faskunger, 2007).

Medskick och målkonflikter

I samband med planens genomförande behöver en god trafiksäkerhet beaktas inom planområdet och kopplingen till planområdet. Det behöver också säkras att goda möjligheter för att ta sig till de olika lek- och rekreationsplatserna finns i förbindelse med att planen genomförs.

Konsekvensanalys

I konsekvensanalysen görs en genomgång av hur detaljplaneförslaget påverkar barns livsmiljö utifrån de teman som undersöktes i inventeringen.

Utveckling, lek och rörelse

Det finns goda möjligheter till utveckling, lek och rörelse då det inom planområdet finns park och natur som skapas mer lättillgänglig för nya boende men också för övriga Skultuna. I anslutning till planområdet finns en lekplats i nordväst och en aktivitetsyta i norr.

Sammanhållen stad och mobilitet

Det är inte bara de enskilda platserna som är avsedda precis för barn som täcker barns behov av rörelse och utomhusvistelse. Barn behöver ha möjlighet att upptäcka det offentliga rummet – *sin närmiljö, sitt område och sin stad* (Faskunger, 2007). Barn har rätt att utforska sin närmiljö, sitt bostadsområde och sin stad enligt FN:s barnkonvention.

Mindre täta platser som till exempel villaområden behöver planeras med omsorg för att säkerställa att det finns tillgång till lekplatser. Detta eftersom *”där är det glesare mellan lekplatserna och därmed längre avstånd till dem, och även om dessa barn har tillgång till egen trädgård kan den inte ersätta allmänna kommunala lekplatser, parker och naturområden”* (Bennwik, 2020). Det är även viktigt att det finns platser som är anpassade till barn i olika åldrar och olika kön för att bidra till jämlikhet.

Hälsa och säkerhet

Planområdet och planens genomförande kommer inte att inskränka på barns hälsa och säkerhet. Säkerhetsfrågor kopplat till trafik har identifierats och kommer att beaktas vid genomförandet av planen.

Enligt Faskunger (2007) *”lek ger barn inte bara glädje, utan även minskar stress och stärker motivationen till att vilja lära sig nya saker”*.

”Skolvägen är ett av de viktigaste beteendesammanhangen för fysisk aktivitet för barn (Faskunger 2007)” och Västerås stad strävar efter att skapa säkra skolvägar genom att utforma dem som allmänna platser. Det innebär att staden har ansvar för utformning och underhållning för dem. På så sätt kan barn gå eller cykla till skolan på egen hand och på ett tryggt sätt.

Slutsatser – prövning av barnets bästa

Utifrån konsekvensanalysen bedöms hur barnets rättigheter har beaktats, samt om andra intressen har vägt tyngre för utformningen av detaljplanen (artikel 3).

Detaljplaneförslaget antas ha en positiv påverkan för barns lek och fritid (artikel 31). Naturen inom planområdet, åkerholmarna, kommer att göras tillgängliga då de i dagsläget inte är det på grund av att åkermark avgränsar dem. Vid planens genomförande kommer de att kunna användas för lek och rekreation.

Genomförandet av planen kan innebära en god trafiksäkerhet och framkomlighet inom det nya området.

Sammantaget bedöms detaljplanen ta hänsyn till barns hälsa och mobilitet i enlighet med barnkonventionens artikel 6.

Referenser

Bennwik, E., Bremberg, S., & Sener, K. (2020). De säger att vi inte rör på oss. Stockholm. https://www.norrtaljenaturcentrum.se/wp-content/uploads/2020/11/brisrapport_2020_2_.pdf / Hämtad 2022-09-11.

Berglund, U., & Nordin, K. (2010). Guide till barnkartor i GIS – ett verktyg för barns inflytande i stads och trafikplanering. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet.

Boverket (2010). Plats för trygghet – Inspiration för stadsutveckling. https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/plats_for_trygghet.pdf

Faskunger, J. (2007). Den byggda miljöns påverkan på fysisk aktivitet: En kunskapssammanställning för regeringsuppdraget "Byggd miljö och fysisk aktivitet". Östersund: Statens folkhälsoinstitut

Gummesson, M. (2005). Barnen och vägplaneringen: En kunskapsöversikt. Borlänge: Vägverket.